

Ҳадис дарслари (135-дарс). Ислом умматининг етмиш уч фирқага бўлиниб кетиши

14:00 / 05.05.2021 4011

أَلَا قَدْ مَلَ سَوْ هِيَ لَعَلَّ لَيْلِي بِنِّ لَانَعُ ، هُنَّ عُلَّ لَيْلِي صَرَّ رِيَّ رُهُ يَبَّ أُنَّ
تَقَرَّرَتْ وَ ، قَرَفَ نِيَّ بَسَوْ نِيَّ نَنْثُ وَأُ دِحْ إِ لَعُ دُوَّ يَلَّ تَقَرَّرَتْ فَا
لَعُ يَتَّمُّ أُمَّ تَقَرَّرَتْ وَ ، قَرَفَ نِيَّ بَسَوْ نِيَّ نَنْثُ وَأُ دِحْ إِ لَعُ يَرَا صُنَّ لَلَا
دِحْ أَوْ رَانَ لَلَا يَفَ نُوَّ بَسَوْ نَاتَنْثُ ؛ أَيَّ أَوْ رِيَّ فَا دَارَ ، قَرَفَ نِيَّ بَسَوْ نَاتَنْثُ
يُدْمَرَّتْ لَو دُوَادُ وَ بَأَ ةَ ثَالِثُ لَلَا يَوْرُ ، ةَ أَمَّ جَلَّ يَهْوَّ نَجَّ لَلَا يَفَ

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Яҳудийлар етмиш бир ёки етмиш икки фирқага бўлиндилар. Насоролар етмиш бир ёки етмиш икки фирқага бўлиндилар. Менинг умматим эса етмиш уч фирқага бўлинади», дедилар».

Бошқа бир ривоятда:

«Етмиш иккитаси дўзахда, биттаси жаннатда. У – жамоатдир» ибораси зиёда қилинган.

Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган.

Шарҳ: Бу ҳадиснинг аввалида яҳудийлар ва насронийлар етмиш бир ёки етмиш иккитадан фирқага бўлинганлари айтилмоқда. Бу фирқалар маълум ва машҳурдирлар. Уларнинг залолатга кетишлари ҳам шундай. Ҳадиснинг давомида эса келажакда Ислом уммати етмиш уч фирқага бўлиниб кетиши ҳақида хабар берилмоқда. Минг афсуслар бўлсинким, бу гаплар юзага чиқди. Исломга эътиқод қилиб юрганлар ичида ҳам турли-туман фирқалар пайдо бўлди.

Кези келганда шуни таъкидлаб ўтиш лозимки, ушбу ҳадисда ва шу маънодаги бошқа ҳадисларда зикр қилинган фирқалардан мурод ақийдавий фирқалардир. Баъзи бир ҳаддидан ошганлар ўйлаганидек, фикҳий мазҳаблар эмас. Чунки фикҳий мазҳаблар ўз номи билан мазҳаб, фирқа эмас. Фикҳда ихтилоф, бир-бирини кофир қилиш йўқ. Фикҳда сиртдан хилоф бўлиб кўринган нарса аслида бир нарсани адо этишнинг турли кўринишлари, холос.

Эътиқоддаги бўлиниш эса фирқачилик деб номланади. Бунда ҳар бир фирқа бошқасини кофирга чиқаради. Уларнинг келишмовчиликлари тавҳид асослари, қазои қадар, Пайғамбарлик шартлари каби масалаларда бўлади. Ақийда китобларида ана ўша фирқаларнинг асосини қуйидаги олти фирқа ташкил этиши айтилган:

1. Рофизалар – шиалар ва уларга тобеълар.
2. Жаҳмия – Жаҳм ибн Сафвон Самарқандийнинг бузуқ ақийдавий фирқасига эргашганлар. Улар асосан Аллоҳ таолонинг сифатларини манфий қилиш, амалдан қолдириш билан машҳур бўлганлар.
3. Ҳарурия – Хаворижлардан бўлиб, Куфа яқинидаги Ҳаруро деган жойда турганлар. Улар гуноҳкор мўмин дўзахда абадий қолади, гуноҳи кабира қилган мўмин эса кофирдир, дейдилар.
4. Муржиълар – «Калимаи тавҳидни тил билан айтиб, дил билан тасдиқласа бўлди, амалнинг кераги йўқ», деганлар.
5. Қадария – қазои қадарни инкор қиладиганлар.
6. Жабриялар – «Инсон ҳамма ишларини мажбур ҳолда қилади, унинг ихтиёри йўқ», деганлар.

Ушбу асосий олти фирқадан бошқа фирқалар ҳам тарқалган. Бу фирқалар ўзаро талашиб-тортишиб, жуда кўп зарарларга, бало-офатларга сабаб

бўлганлар.

Имом Абу Довуд қилган ривоятдаги зиёдада Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Менинг умматимдан бир қавмлар чиқадикки, ҳавойи нафс уларга худди қутуриш касали каби, ҳеч бир томирни қўймай киргандек киради», деганлар.

Ушбу зиёдада мазкур фирқаларнинг умумий сифатлари келтирилмоқда. Уларнинг барчаси ўз кибр-ҳавоси касалига учрайдилар. Худди қутурган ит тишлаб, қутуриб қолган одам ҳолига тушадилар. Тафриқачилик руҳи уларнинг томир-томирларигача сингиб кетади. Мўмин-мусулмонларни кофир қилишдан бошқа нарса кўзларига кўринмай қолади.

Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам буларнинг ҳукми қандай бўлишини ҳадиси шарифнинг охирида айтмоқдалар:

«Етмиш иккитаси дўзахда, биттаси жаннатда, у жамоатдир».

Яъни, Ислом умматида пайдо бўлган етмиш учта эътиқодий фирқадан етмиш иккитаси дўзахга, биттаси жаннатга тушади. Ўша жаннатга тушадиган фирқа жамоат фирқасидир. Яъни, мусулмонларнинг асосий оммасини жамлаб, Китоб ва Суннатга амал қилувчи тоифадир. Бу саодатли тоифа «Аҳли сунна ва жамоа» номини олган, яъни эътиқод бобида Суннатга мувофиқ иш кўрувчи ва мусулмонларнинг оммавий жамоасини бирлаштирувчи мазҳабдир.

Алҳамдулиллаҳ, бизнинг юртимиз мусулмонлари доимо шу мазҳабда бўлиб келганлар ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолиши учун ҳаракат қилмоқ лозим.

Ушбу ҳадисдан олинадиган фойдалар:

1. Яҳудийларнинг етмиш бир ёки етмиш икки фирқага бўлинганлиги.
2. Насороларнинг етмиш бир ёки етмиш икки фирқага бўлинганлиги.
3. Мусулмонларнинг етмиш уч фирқага бўлиниши.
4. Жамоатни ўзига жамлаган фирқанинг жаннатга тушиши.
5. Қолган етмиш икки фирқанинг дўзахга тушиши.

6. Аҳли сунна ва жамоа мазҳабини маҳкам ушлаш кераклиги.

Кейинги пайтларда залолатга кетган турли фирқалар Ислом номидан одамларнинг бошини айлантириб, ўз залолатларини тарқатмоқдалар. Қодёния, Баҳоия, Аҳмадия, Ҳабаш ва бошқалар шу жумладандир. Муслмонлар қўзларини очиб, Аҳли сунна ва жамоадан бошқа ҳеч бир фирқага эргашмасликлари керак. Муслмонларнинг тўқсон фоизидан ортиғи Аҳли сунна ва жамоадандирлар. Тўрт мўътабар фикҳий мазҳаб имомлари ҳам, уларнинг атбоълари ҳам Аҳли сунна ва жамоадандирлар. Ким Аҳли сунна ва жамоадан бошқа фирқага эргашса, ушбу ҳадисда зикр қилинган балога гирифтор бўлади.

«Ҳадис ва ҳаёт» китобидан